

Sygn. akt I Ns 198/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy w Głubczycach, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Daria Dusanowska

Protokolant: sek. sąd. Barbara Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 04 lutego 2016 roku w Głubczycach

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. G. i T. G.**

z udziałem (...) **S.A. z siedzibą w K. Oddział w O.**

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek,
2. zasadzić od wnioskodawców M. G. i T. G. solidarnie na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w O. kwotę 257,00 zł (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I Ns 198/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy M. G. i T. G. wnieśli o ustanowienie na prawie własności nieruchomości, położonych w K., stanowiących działki o numerach: 124, 125, 127 (KW (...)), 158 i 155 (KW (...)), 121 (KW (...)) oraz 122 (KW (...)), na ich rzecz służebności przesyłu polegającej na prowadzeniu przez przedmiotową nieruchomość łącznie 165,97 mb odcinka linii elektroenergetycznych nadziemnych średniego napięcia, w tym posadowieniu 2 słupów, przesyłu nimi energii elektrycznej zgodnie z załączonym wyrysem z dokumentacji kartograficznej; jak również dostępie uczestnika postępowania do urządzeń przesyłowych w celu przeprowadzenia inspekcji ich stanu, usunięcia wszelkich usterek i awarii, a także konserwacji i remontów, w tym wymiany zniszczonych i zużytych elementów urządzeń jak również ich odbudowy, prawie przejazdu/przejścia przez nieruchomość, wraz z niezbędnym sprzętem, celem dostępu do urządzeń wskazanych powyżej oraz ograniczeniu ich uprawnień w pasie eksploatacyjnym wskazanym w załącznikach do wniosku poprzez zakazanie im wznoszenia w tym obszarze jakichkolwiek budynków i budowli, prowadzenia prac ziemnych, istotnej zmiany ukształtowania oraz przeznaczenia terenu jak też dokonywania nasadzeń przez okres 10 lat, za wynagrodzeniem w wysokości 11.165,79 zł.

W uzasadnieniu wniosku podnieśli, że są oni właścicielami powyższych nieruchomości, wskazując, że przez nieruchomości te przebiegają należące do uczestnika postępowania – (...) S.A. w K. i przez niego stale eksploatowane naziemne linie elektroenergetyczne oraz urządzenia w postaci 3 słupów. Podkreślali także, że posadowione na ich nieruchomości urządzenia należące do uczestnika postępowania, powodują ograniczenia w korzystaniu z własnej nieruchomości, wskazując, że mimo stosownej propozycji ugodowego ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania prawa służebności przesyłu za stosownym wynagrodzeniem opartym na wycenie sporządzonej w oparciu o wytyczne

ustalone przez Instytut (...) i przeprowadzenia przez strony rokowań w tym zakresie, uczestnik postępowania nie zaakceptował przedstawionych przez nich warunków umownego obciążenia nieruchomości stanowiącej ich własność i w chwili obecnej w sposób dowolny i bez jakiegokolwiek porozumienia z wnioskodawcami będącymi właścicielami nieruchomości, korzysta z niej, uchylając się jednocześnie od precyzyjnego określenia tak praw, jak i obowiązków stron wynikających z łączącego je stosunku prawnego, co uzasadnia ingerencję Sądu w niniejszej sprawie.

W odpowiedzi na wniosek /karta 42-46 akt/ uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w O. wniósł o oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniesiono zarzut nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu w związku z nieprzerwaną - od ponad 30 lat - eksploatacją urządzeń w obrębie nieruchomości wnioskodawców. Wskazano, że linia napowietrzna 15 kV AS 70 mm² odgałęzienie (...) z ciągu liniowego (...) K. - K., która przebiega przez działki nr (...) w K. została wybudowana przed 1945 r., a wyremontowana w 2012 r. po istniejącej trasie. Linia napowietrzna (...) główna ciągu liniowego (...) K. - K., a przebiegająca przez działki nr (...) w K. jest starą, poniemiecką linią, jedynie remontowaną i modernizowaną, z zachowaniem przebiegu w osi linii. Także linia, która biegnie przez działki (...), która została wyremontowana w 1996 r. w ramach remontu kapitalnego istniejącej linii, została wybudowana przez 1945 r. Uczestnik postępowania wskazywał także, że jest następcą prawnym w stosunku do przedsiębiorstw poprzednio funkcjonujących w tym samym zakresie działania. Uczestnik postępowania poza kwestionowaniem w całości żądania wniosku co do zasady z uwagi na podniesiony zarzut zasiedzenia, kwestionował także objętą żądaniem wysokość dochodzonego roszczenia, wskazując na zbyt zawyżone, nieadekwatne do stopnia ingerencji w tę nieruchomość wynagrodzenie oraz zasadność żądania ustanowienia służebności na okres 10 lat, wskazując, że ewentualne jej ustanowienie winno nastąpić bezterminowo.

W piśmie procesowym z dnia 16 grudnia 2015 r. /karta 137-138 akt/ uczestnik postępowania, podtrzymując stanowisko zawarte w odpowiedzi na wniosek, sprecyzował twierdzenie w zakresie nabycia przez zasiedzenie służebności, wskazując, że termin zasiedzenia, jeżeli chodzi o odgałęzienie K. - S. upływał 11 lutego 2005 r., a co do linii K. - K. - 13 maja 2005 r. Uzasadniał to tym, że mimo, iż nie dysponuje dokumentami dotyczącymi budowy tych urządzeń, gdyż są to tzw. linie poniemieckie, wybudowane w okresie przedwojennym, oraz, iż część dokumentów z eksploatacji uległa zniszczeniu w czasie powodzi w roku 1997 r., jednak co odgałęzienia K. - S. najstarszy dokument dotyczący eksploatacji tego odcinka pochodzi z 11 lutego 1975 r., a co do linii K.- K. - z dnia 13 maja 1975 r. i od tych dat można liczyć bieg terminu zasiedzenia.

Pełnomocnik wnioskodawców, pomimo zobowiązania i określenie w tym celu stosownego terminu, nie ustosunkował się w żaden sposób co do treści zarzutu uczestnika postępowania, w szczególności odnośnie zarzuty zasiedzenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawcy M. G. i T. G. są właścicielami nieruchomości położonych w miejscowości K., składającej się między innymi z działek o numerach (...), dla których Sąd Rejonowy w Głubczycach IV Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste KW nr (...). Działki te stanowią tereny rolnicze.

Działki o numerach (...), dla których Sąd Rejonowy w Głubczycach, IV Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste KW nr (...) wnioskodawcy nabyli na podstawie umowy o przekazaniu własności gospodarstwa rolnego z dnia 19 lipca 1978 r., zawartej pomiędzy M. G. i T. G. oraz J. G. i E. G.. J. i E. G. własność działek objętych KW nr (...), uzyskali od Skarbu Państwa na podstawie umowy sprzedaży z dnia 19 czerwca 1973 r., własność działek objętych KW nr (...) nabyli od Skarbu Państwa na podstawie umowy sprzedaży z dnia 9 listopada 1976 r., a działek objętych KW (...) - J. G. nabył na podstawie Aktu Własności Ziemi nr 37 z 26 sierpnia 1974 r., wcześniej jako właściciel w przedmiotowej księdze ujawniony był J. B..

Działki o numerach (...), dla których Sąd Rejonowy w Głubczycach IV Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...), M. G. i T. G. nabyli na podstawie umowy z dnia 8 lipca 1980 r. Wcześniej nieruchomość ta stanowiła własność Skarbu Państwa.

dowód - kserokopia odpisów zwykłych ksiąg wieczystych KW (...) - karta 8-17 akt,

- kopia wpisów z rejestru gruntów - karta 18- 20 akt

- kopia umowy o przekazaniu gospodarstwa rolnego - karta 21-22 akt,

- wypis z obowiązującego stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z dnia 21 sierpnia 2013 r. - karta 23-24 akt,

- okoliczności znane Sądowi z urzędu

Na nieruchomości wnioskodawców, przez działki nr (...) w K. przebiega linia napowietrzna 15 kV 3xPAS 70 mm² odgałęzienie (...) z ciągu liniowego (...) K. - K.. W granicy działki nr (...) posadowiony jest słup wirowany odporowy. Przez działkę nr (...) przebiegają przewody długości około 11 metrów, przez działkę nr (...) przebiegają przewody o łącznej długości około 42 m.

Przez działki nr (...) w K. przebiega linia napowietrzna (...) główna ciągu liniowego (...) K. – K.. Przez działkę nr (...) przebiegają przewody na długości około 40 m, natomiast przez działkę (...) biegnie linia o długości około 10 m., aktualnie są tam także postawione dwa stanowiska słupowe: słup rozkraczny na odgałęzieniu S. i „trojak" w linii głównej.

dowód - kopia map - karta 26-28 akt,

- zeznania świadka A. I. – k. 152 akt (00:10:54 nagrania)

Urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomościach będących obecnie własnością wnioskodawców, stanowią infrastrukturę poniemiecką. Dokumenty dotyczące budowy tychże urządzeń, jak również część dokumentów z ich eksploatacji uległa zniszczeniu w czasie powodzi w roku 1997. Linie są eksploatowane od początku ich istnienia, bez przerw. W karcie eksploatacji linii w/n, założonej w 1964 r., odnotowano, że 11 lutego 1975 r. na odcinku W. – S. nastąpiła wymiana słupa nr 25 ZN, a w dniu 13 maja 1975 r. na odcinku K.- K. dokonywano oględzin.

Na linii napowietrznej ciągu liniowego (...) K. – K. w 1992 r., w związku z wymianą stacji transformatorowej (...), postawione zostały dwa stanowiska słupowe: słup rozkraczny na odgałęzieniu S. w miejsce słupa istniejącego poniemieckiego i „trojak" w linii głównej również w miejsce słupa poniemieckiego. Linia ta została wyremontowana w 1996 r. na podstawie dokumentacji techniczno-prawnej zatwierdzonej Decyzją pozwolenia na budowę nr NB 7351b/10/94 z dnia 20.12.1994 r. oraz Decyzji lokalizacyjnej nr (...) z dnia 26 października 1992 r., w ramach remontu kapitalnego istniejącej linii, którego dokonano nie zmieniając przebiegu trasy i protokołem z dnia 31.07.1996 r. dokonano odbioru technicznego oraz przekazano do eksploatacji linię po remoncie.

Z kolei linia napowietrzna - odgałęzienie (...) z ciągu liniowego (...) K. – K. w 2012 r. została wyremontowana w 2012 r. po istniejącej trasie, na podstawie zgłoszenia robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę z dnia 30 listopada 2012 r. Wykonano powykonawczy pomiar geodezyjny remontowanej linii, a protokołem z dnia 27.12.2012 r. dokonano odbioru technicznego i przekazano do eksploatacji linię po remoncie.

dowód - zeznania świadka A. I. – karta 152 akt (00:10:54 nagrania)

- zeznania świadka S. K. – karta 152 akt (00:36:08 nagrania)

- kopia umowy nr (...) a z dnia 27 czerwca 2012 r - karta 25 akt,

- umowa (...) a z dnia 26 lipca 2012 r. - karta 48 akt
- zgłoszenie robót budowlanych - karta 49 akt,
- spis właścicieli gruntów - karta 50-52,
- mapa - karta 53 akt,
- protokół odbioru technicznego wraz z mapą - karta 54 akt,
- mapa - karta 55 akt
- decyzja z dnia 26 października 2012 r. - karta 56 akt,
- decyzja z dnia 20 grudnia 1994 r. wraz z załącznikiem graficznym - karta 57- 59 akt,
- spis właścicieli gruntów - karta 60-62 akt,
- protokół z dnia 31 lipca 1996 r. - karta 63 akt,
- mapy - karta 64-66 i 140-142 akt,
- protokół z dnia 19 listopada 1992 r. - karta 67 akt,
- karty eksploatacyjne - karta 68-70 i 139 akt,
- informacja Starostwa Powiatowego o działce - karta 71 akt)

Przedmiotowe linie są powiązane z rozdzielnią 15 KV K., która znajduje się centralnie na działce nr (...) w obrębie K., a także na działkach (...). Rozdzielnia ta została wybudowana przed wojną, była ona w pierwotnie w zarządzie Południowego O. Energetycznego w K.. Decyzją uwłaszczeniową Wojewody (...) z dnia 15 listopada 1994 r. Nr G.IV/7242-125/94 ówczesny zarządca Zakład (...) w O. z dniem 05 grudnia 1990 r. z mocy prawa stał się między innymi użytkownikiem wieczystym działki nr (...) oraz właścicielem znajdującej się na gruntach budynków i innych urządzeń.

dowód- informacja o działce – karta 71 akt

- decyzja Wojewody (...) z dnia 15 listopada 1994 r. - karta 72-74 akt,
- wyciąg wierzytelny - karta 75-76 akt,
- wykaz zabudowy działek karta 77 akt,
- mapy - karta 140-142 akt,
- odpis zupełny księgi wieczystej Kw nr (...) karta 143-147 akt,
- zeznania świadka A. I. – karta 152 akt (00:10:54 nagrania),
- zeznania świadka S. K. – karta 152 akt (00:36:08 nagrania)

Zarządzeniem nr 6/66 Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952 r. doszło do utworzenia przedsiębiorstwa państwowego, którego zarządzeniem Nr 23 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28 lutego 1958 r. zmieniono nazwę na Zakład (...) w O.. Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki nr 230 z 25 listopada 1958 r. doszło do utworzenia

Przedsiębiorstwa Państwowego pod nazwą Zakłady (...) oraz połączenia tego przedsiębiorstwa z przedsiębiorstwami podległymi Zarządowi Energetycznemu O. Południowemu, w tym Zakład (...) w O..

Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki nr 131 z 1 sierpnia 1982 r. połączono powyższe przedsiębiorstwo z przedsiębiorstwami podległymi Zarządowi Energetycznemu O. Południowego.

Zarządzeniem Nr 79/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzone zostało Przedsiębiorstwo Państwowe pod nazwą Zakład (...) w O., które powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) na bazie zakładu Zakład (...). Przedsiębiorstwu przyznano składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą (...) w K..

Zarządzeniem nr 189/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 09 lipca 1993 r. dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w O. i przekształcenia Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) w O. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa.

Aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r., rep. numer A (...) doszło do przekształcenia Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) w O. w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna.

Aktem notarialnym z dnia 14 kwietnia 2004 r., rep. A nr 9740/2004 doszło do połączenia Zakładów (...) S.A. w O., J., L., W. i W. w Spółkę Akcyjną działającą pod nazwą (...) S.A., którego bezpośrednim następcą jest uczestnik postępowania (...) S.A.

dowód - zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 r. - karta 78 -82 akt,

- wyciąg z rejestru przedsiębiorstw państwowych - karta 83-86 akt, 93-94 akt

- odpis zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki nr 131 z dnia 01 sierpnia 1982 r. wraz z załącznikiem - karta 87-89 akt,

- zarządzenie Ministra Przemysłu nr 79/O./89- karta 90-92 akt,

- zarządzenie Nr 189/O./93 z dnia 09 lipca 1993 r. wraz z załącznikiem - karta 95 - 97 akt,

- akt notarialny Rep A (...) - karta 98-111 akt,

- kopia postanowień z dnia 31 sierpnia 1993 r. - karta 112-113 akt,

- odpis pełny z rejestru przedsiębiorców - karta 116-127 akt

Pismem z dnia 21 października 2013 r. wnioskodawcy zwrócili się do uczestnika postępowania z propozycją umownego ustanowienia na ich rzecz prawa służebności przesyłu za stosownym wynagrodzeniem, wskazując, że są właścicielami nieruchomości położonych w K., na których znajduje się, należąca do przedsiębiorstwa uczestnika postępowania i przez niego eksploatowana sieć elektroenergetyczna wysokiego i średniego napięcia. (...) S.A. Oddział w O. nie zaakceptował przedstawionych warunków, wskazując, że nie widzi podstaw do uznania zasadności wniesionych obecnie roszczeń w zakresie odszkodowania.

dowód - pismo z dnia 21 października 2013 r. - karta 29-30 akt

- pismo (...) z dnia 01 stycznia 2014 r. - karta 31 akt

- raport oszacowania z dnia 09 października 2013 r. - karta 32 -38 akt

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron, a które także w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości, jak również w oparciu osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków A. I. oraz S. K., które jako rzeczowe, logiczne, spójne zasługiwały na walor wiarygodności.

Zgodnie z art. 305¹ k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Ustanowienie służebności przesyłu jest możliwe tylko na rzecz takiego przedsiębiorcy, który jest właścicielem urządzeń, służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych lub który zamierza wybudować takie urządzenia (art. 49 § 1 k.c.). Warunkiem skutecznego żądania ustanowienia służebności przesyłu jest także brak ograniczonego prawa rzeczowego o treści odpowiadającej służebności przesyłu, przysługującego przedsiębiorstwu, na rzecz którego służebność opisana w art. 305¹ k.c. ma zostać ustanowiona. Ustalenie, zatem w toku postępowania, że właściciel urządzeń przesyłowych dysponuje już prawem w postaci służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu nie pozwala na uwzględnienie wniosku. Istotą postępowania o ustanowienie służebności jest, bowiem usankcjonowanie prawno-rzeczowego tytułu do władania cudzym gruntem w określonym zakresie co, w przypadku istnienia prawa o takiej treści, czyni wniosek bezprzedmiotowym. Nie ma bowiem potrzeby ustanowienia służebności przesyłu jeżeli przedsiębiorca posiada tytuł prawny do korzystania z cudzej nieruchomości.

W przedmiotowej sprawie, w pierwszej kolejności rozważenia wymaga zasadność podniesionego przez (...) S.A. Oddział w O. zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej, albowiem jego uwzględnienie czyni wniosek o ustanowienie służebności przesyłu bezzasadnym. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż pomimo zakreślenia wnioskodawcom stosownego terminu celem ustosunkowania się do podniesionego przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia, wnioskodawcy nie zgłosili w tymże zakresie żadnych zastrzeżeń, nie kwestionując podniesionych przez uczestnika okoliczności, co tym samym - stosownie do brzmienia art. 230 k.p.c. - uzasadnia mając na względzie wynik całej rozprawy, uznanie przedmiotowych okoliczności za przyznane, a tym samym za bezsporne pomiędzy stronami.

Stosownie do art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. Zgodnie więc z art. 305⁴ k.c. w z związku z art. 292 k.c. przesłankami zasiedzenia służebności przesyłu są: posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności; upływ oznaczonego w ustawie czasu, czyli 20 lub 30 lat, w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy w złej wierze. Nabycie służebności następuje z mocy prawa, a jej treść odpowiada dotychczasowemu sposobowi i zakresowi korzystania z nieruchomości obciążonej przez przedsiębiorstwo przesyłowe i co wymaga podkreślenia także wbrew woli bezczynnego właściciela.

Jednocześnie wskazać należy, iż Sąd Najwyższy konsekwentnie prezentuje pogląd o dopuszczalności zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 07 października 2008 r. III CZP 89/08, postanowienie z dnia 10 lipca 2008 r. III CSK 73/08, postanowienie z dnia 26 czerwca 2013 r. II CSK 626/12). W postanowieniu z dnia 13-02-2015 r., II CSK 310/14 Sąd Najwyższy wskazał, iż należy się zdecydowanie opowiedzieć za koncepcją służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Koncepcja ta stwarza podstawy dla uregulowania w drodze cywilnoprawnej uprawnień przedsiębiorstwa przesyłowego do korzystania w określonym zakresie z cudzej nieruchomości. Taka wykładania przepisów o służebności gruntowej nie narusza też zasady numeru clausu ograniczonych praw rzeczowych. Służebność gruntowa jest bowiem jednym z ograniczonych praw rzeczowych. Służebność przesyłu jest zaś prawem na rzeczy cudzej bardzo bliskim służebności gruntowej. Wyraźnie podkreślał to stan prawny na tle dekretu o prawie rzeczowym, który regulował tą służebność wprost w dziale służebności gruntowe. Także obecna regulacja zawarta w art. 305[1] - 305[4] KC wskazuje, że do służebności przesyłu należy odpowiednio stosować przepisy o służebności gruntowej. W tej sytuacji brak podstaw, aby po wyraźnej zmianie stosunków społeczno-gospodarczych, gdy służebność gruntowa

o treści odpowiadającej służebności przesyłu pozwala na uporządkowanie relacji prawnych pomiędzy właścicielami nieruchomości, przez które przechodzą urządzenia przesyłowe, a przedsiębiorstwem przesyłowym, przywiązywać nadmierną wagę do regulacji stworzonej dla zupełnie innych warunków i potrzeb. Koncepcja służebności gruntowej o treści służebności przesyłu pozwala na sięganie przez zainteresowanych po cywilnoprawne środki uregulowania ich wzajemnych relacji bez konieczności angażowania władzy publicznej. Pozwala ona także na zapewnienie swoistej luki, jaka po zniesieniu zasady jedności własności państwowej i przywróceniu jednakowej ochrony każdego właściciela powstała wskutek niewprowadzenia wprost do Kodeksu cywilnego, w jego pierwotnej wersji, służebności przesyłu.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że dopuszczalne jest ustalenie nabycia prawa rzeczowego przez zasiedzenie w postępowaniu innym, niż sprawa o zasiedzenie (vide: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r. II CSK 389/08, LEX nr 484715).

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, przez działki wnioskodawców przebiegają urządzenia przesyłowe stanowiące aktualnie własność uczestnika postępowania. I tak przez działki nr (...) w K. przebiega linia napowietrzna 15 kV 3xPAS 70 mm² odgałężenie (...) z ciągu liniowego (...) K. - K.. W granicy działki nr (...) posadowiony jest słup wirowany odporowy. Przez działkę nr (...) przebiegają przewody długości około 11 metrów, przez działkę nr (...) przebiegają przewody o łącznej długości około 42 m. Z kolei przez działki nr (...) w K. przebiega linia napowietrzna (...) główna ciągu liniowego (...) K. – K.. Przez działkę nr (...) przebiegają przewody na długości około 40 m, natomiast przez działkę (...) biegnie linia o długości około 10 m., aktualnie są tam także postawione dwa stanowiska słupowe: słup rozkraczny na odgałężeniu S. i „trojak” w linii głównej.

Bezspornym jest, iż przedmiotowe linie stanowią infrastrukturę poniemiecką, wybudowane zostały przez rok 1945, a ich przebieg od tegoż czasu nie ulegał zasadniczym zmianom – linie były wprawdzie remontowane jednakże po dotychczasowej trasie linii. Przedmiotowe urządzenia przesyłowe wchodzi w skład przedsiębiorstwa przesyłowego uczestnika postępowania. Linie energetyczne oraz słupy posadowione na działkach wnioskodawców są składnikiem przedsiębiorstwa energetycznego, stanowią bowiem element sieci pozostający z nią w związku funkcjonalnym. Urządzenia te powiązane są z rozdzielnią 15 KV K., posadowioną przede wszystkim na działce nr (...), objętą decyzją Wojewody (...) z dnia 15 listopada 1994 r. Obecnie przedmiotowa sieć, z wszystkimi jej częściami składowymi stanowi własność (...) S.A. z siedzibą w K..

Na mocy art. 184 § 1 i 2 dekretu z dnia 11 października 1946 r. Prawo rzeczowe (Dz. U. z 1946 r., nr 57, poz. 319), który obowiązywał od 1 stycznia 1947 r. do 31 grudnia 1964 r. i istniała możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, polegającej na trwałym i widocznym urządzeniu, po upływie 20 lat (w wypadku posiadacza w dobrej wierze) lub 30 lat (w wypadku posiadacz złej wierze).

Obowiązujący od 1 stycznia 1965 r. art. 172 § 1 i 2 k.c. (w brzmieniu pierwotnym, tj. sprzed nowelizacji wprowadzonej z dniem 1 października 1990 r.) stanowił, że posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dziesięciu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Po upływie lat dwudziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

W zaś myśl art. XLI § 1 i 2 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. przepisy wprowadzające kodeks cywilny, do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego, stosuje się od tej chwili przepisy tego kodeksu; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Jeżeli termin zasiedzenia według kodeksu cywilnego jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg zasiedzenia rozpoczyna się z dniem wejścia kodeksu w życie; jeżeli jednak zasiedzenie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu określonego w przepisach dotychczasowych wcześniej, zasiedzenie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Po nowelizacji Kodeksu Cywilnego, która weszła w życie z dniem 01.10.1990 r. (ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny - Dz. U. 1990.55.321), okresy posiadania samoistnego skutkujące zasiedzeniem nieruchomości zostały wydłużone i wynoszą obecnie 20 (przy uzyskaniu posiadania w dobrej wierze) lub 30 lat (przy

uzyskaniu posiadania w złej wierze). Jednakże zgodnie z art. 9 ww. noweli, do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia jej w życie, stosuje się od tej chwili przepisy znowelizowane. Oznacza to, iż jeśli okres posiadania prowadzącego do zasiedzenia nieruchomości zakończył się przed wejściem w życie noweli, to do jego oceny prawnej stosuje się przepisy dotychczasowe (krótsze okresy), zaś, jeśli nie zakończył się on do wejścia w życie noweli, to stosuje się przepisy po zmianie (dłuższe okresy). Zastosowanie krótszego - dwudziestoletniego okresu zasiedzenia lub dłuższego trzydziestoletniego jest zależne od dobrej lub złej wiary posiadacza, ocenianej w dacie objęcia nieruchomości w posiadanie (in fine art. 172 § 1 k.c.).

Posiadanie można uznać za samoistne, jeżeli posiadacz rzeczy włada nią faktycznie jak właściciel (art. 336 k.c.). Przy czym tak rozumiana instytucja posiadania samoistnego składa się z dwóch elementów: fizycznego (corpus), rozumianego, jako faktyczne właścicielskie władanie rzeczą oraz intelektualnego (animus) rozumianego, jako zamiar władania rzeczą dla siebie. W praktyce istotną wskazówką oceny charakteru posiadania jest zaistnienie manifestowanego na zewnątrz wobec otoczenia zachowania posiadacza wskazującego z jednej strony na faktyczne władanie rzeczą jak właściciel, zaś z drugiej strony na jego zamiar władania rzeczą tylko przez siebie (por. J. Ignatowicz (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, Warszawa 1972, s. 770; J. St. Piątowski (w:) System..., s. 323; E. Skowrońska-Bocian (w:) Kodeks..., s. 436).

W ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości, że opisana instalacja elektroenergetyczna przebiegająca przez działki wnioskodawców stanowi trwale i widoczne urządzenie, o którym mowa w art. 292 k.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego prawne pojęcie „urządzenia” oznacza wynik celowego działania, uzewnętrzniony w trwałej postaci widocznych przedmiotów czy mechanizmów, wymagających do swego powstania pracy ludzkiej. Tym samym usytuowane urządzenia do przesyłu energii w postaci linii napowietrznej i urządzeń naziemnych, stanowi niewątpliwie trwale i widoczne urządzenie, o którym mowa w art. 292 k.c. Jest to bowiem obiekt skonstruowany przez człowieka i posadowiony w ten sposób, że może być spostrzeżony bez najmniejszego problemu. Jednocześnie mając na uwadze, że linie przesyłowe istnieją na wymienionych we wniosku działkach od dziesiątek lat z pewnością są to także urządzenia trwale.

Zgodnie z art. 340 k.c. domniemywa się ciągłość posiadania. Niemożność posiadania wywołana przez przeszkodę przemijającą nie przerywa posiadania. Z kolei po myśli art. 352 § 1 i § 2 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy.

Zważywszy, że ustawa nakazuje domniemywać nieprzerwane posiadanie urządzeń przez uczestnika i jego poprzedników (art. 340 k.c.) przyjąć należało, że posiadanie w rozpoznawanej sprawie miało ciągły i samoistny charakter. Wnioskodawca nie przedstawił jakichkolwiek dowodów pozwalających obalić domniemanie wynikające z art. 340 k.c.

Zdaniem Sądu, władztwo wykonywane w ramach wykorzystywania sieci przesyłowej przebiegającej przez działki wnioskodawców odpowiada przesłankom wymienionym w art. 352 k.c. Sąd w niniejszym składzie w pełni podziela wyrażone w orzecznictwie stanowisko, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i mogło prowadzić do zasiedzenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/12). Posiadanie wykonywane przez poprzedników uczestnika postępowania, związane z wieloletnim wykorzystywaniem na potrzeby przedsiębiorstwa trwałego i widocznego urządzenia, niewątpliwie uznać należy bowiem za posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności. Stąd też władztwo poprzedników uczestnika postępowania mogło prowadzić do zasiedzenia, w myśl art. 292 k.c. Co przy tym istotne, w trakcie eksploatacji linii dochodziło do przeniesienia posiadania spornej infrastruktury. Bezsprzecznie bowiem każde kolejne przedsiębiorstwo przesyłowe dysponowało tymi urządzeniami po przekazaniu ich we władanie przez poprzednika (art. 348 k.c.) - skoro przesył dokonywany był przez cały czas, co było okolicznością niekwestionowaną.

Odnosząc się z kolei do kwestii dopuszczalności zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu pod kątem następstwa prawnego pomiędzy uczestnikiem postępowania, a jego poprzednikami prawnymi wskazać należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się że osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r., mając status państwowej osoby prawnej, nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości ani ograniczonych praw rzeczowych, może natomiast do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po dniu 1 lutego 1989 r. doliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty. Stanowisko to wyrażone zostało w szczególności w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych i innych przedsiębiorstw przesyłowych, które do dnia 1 lutego 1989 r. korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a więc w istocie były dzierżycielami w stosunku do Skarbu Państwa w rozumieniu art. 338 k.c., co uniemożliwiało im, podobnie jak w przypadku art. 128 k.c., nabycie na swoją rzecz własności ani innych praw rzeczowych. Dopiero wprowadzenie zmian do kodeksu cywilnego stworzyło z dniem 1 lutego 1989 r. dla państwowych osób prawnych, a takimi były przedsiębiorstwa państwowe, możliwość nabywania dla siebie własności nieruchomości i innych praw rzeczowych, (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10, LEX nr 1096048, z dnia 25 stycznia 2006 r. I CSK 11/2005 Monitor Prawniczy 2006/24 str. 1341, z dnia 10 kwietnia 2008 r. IV CSK 21/2008 LexPolonica nr 1879481, z dnia 17 grudnia 2008 r. I CSK 171/2008 OSNC 2010/1 poz. 15 i z dnia 17 grudnia 2010 r. III CZP 108/2010 LexPolonica nr 2427699 oraz wyroki z dnia 8 czerwca 2005 r. V CSK 680/2004 i z 31 maja 2006 r. IV CSK 149/2005 LexPolonica nr 409449).

Należy także wskazać, iż wskutek komercjalizacji i w efekcie sukcesji generalnej wszelkie prawa związane z państwowym przedsiębiorstwem odpowiedzialnym za przesył energii elektrycznej (w tym ograniczone prawa rzeczowe) przeszły na odpowiednią spółkę Skarbu Państwa, powstałą po zmianach ustrojowych. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. z 1993 r., nr 16, poz. 69), spółka powstała w wyniku przekształcenia wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki przekształconych przedsiębiorstw państwowych. Powołana ustawa, w myśl art. 1 ust. 1, znajdowała zastosowanie m. in. odnośnie do przedsiębiorstw państwowych, których działalność związana była z wytwarzaniem, zbytem i przesyłem energii elektrycznej (a więc także do poprzedników prawnych wnioskodawcy), przy czym, zgodnie z art. 2 ust. 1, przekształcenie następowało na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1990 r., nr 51, poz. 298). Art. 8 ust. 1 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych stanowił natomiast, że spółka powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa.

Zgodnie z art. 176 § 1 k.c. jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści.

W świetle powołanych rozważań, mając na względzie materiał dowodowy zebrany w sprawie, który nie został w jakikolwiek sposób zakwestionowany przez wnioskodawców, stwierdzić należy, iż uczestnik postępowania jako posiadacz służebności uprawniony jest do doliczenia do okresu własnego posiadania okresów nieprzerwanego i samoistnego posiadania urządzeń przesyłowych na działkach wnioskodawców przez swoich poprzedników prawnych.

Przechodząc z kolei do oceny upływu okresu potrzebnego do zasiedzenia służebności oraz wiążącej się z tym kwestii dobrej lub złej wiary posiadacza, na wstępie wskazać należy, iż ustawodawca w art. 7 k.c. wprowadza domniemanie dobrej wiary, zastrzegając, iż jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.

W niniejszym postępowaniu, wobec braku stanowiska wnioskodawców w przedmiocie zarzutu zasiedzenia służebności, uznać należy, iż wynikające z przepisu art. 7 k.c. domniemanie dobrej wiary nie zdołało obalone, a konsekwencji ma wiążący charakter. W szczególności wskazać należy, iż wprawdzie uzasadniając zarzut zasiedzenia, w odpowiedzi na wniosek oraz w dalszym piśmie procesowym, uczestnik postępowania powoływał się na wpływ ponadto

30 – letniego okresu eksploatacji urządzeń przesyłowych, co jednakże nie oznacza przyjęcia przez (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w O. istnienia przesłanki złej wiary i wyłączenia wskazanego powyższej domniemania.

Z materiału dowodowego nie wynika, aby wnioskodawcy, bądź ich poprzednicy prawni sprzeciwiali się eksploatacji urządzeń przesyłowych posadowionych na ich gruncie i podejmowali w tym zakresie jakiegokolwiek działania. Zresztą jak podnosili sami wnioskodawcy dopiero w październiku 2013 r. wystąpili oni do przedsiębiorstwa przesyłowego celem uregulowania kwestii służebności, co oznacza, że dopiero wówczas zaczęli kwestionować tytuł prawny przedsiębiorstwa przesyłowego do utrzymywania na jego gruncie urządzeń przesyłowych. Realizując inwestycje przesyłowe, polegające m.in. na dalszej eksploatacji linii wybudowanych jeszcze w okresie powojennym i nie napotykając żadnego oporu i sprzeciwu ze strony poprzedników prawnych wnioskodawców i samych wnioskodawców, poprzednicy przedsiębiorstwa przesyłowego mieli pełne podstawy do usprawiedliwionego w tych okolicznościach przekonania o istnieniu po jego stronie prawa do zajęcia działki wnioskodawców na cele związane z przebiegiem linii przesyłowej i dalszego z niej korzystania choćby w związku z potrzebą konserwacji urządzeń. To zaś decyduje o istnieniu wówczas po jego stronie dobrej wiary.

Należy jednocześnie podkreślić, iż powszechnie przyjmuje się, że dla oceny istnienia dobrej lub złej wiary decydujący jest moment objęcia posiadania służebności. Dodać w tym miejscu należy, że dobrej wiary zasiadającego posiadacza nie wyłącza wiedza o prawie własności przysługującym osobie trzeciej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r., sygn. V CSK 320/12, LEX nr 1391372). W wyroku z dnia 19 maja 2004 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. III CK 496/02 wskazał dodatkowo, iż „okoliczność, czy posiadacz służebności jest w dobrej czy złej wierze, ma znaczenie nie jego wiedza o tym kto jest właścicielem obciążonej nieruchomości, ale jego przekonanie co do tego, czy przysługuje mu wykonywane prawo”.

Reasumując, w ocenie Sądu, po stronie uczestnika postępowania należało przyjąć istnienie dobrej wiary.

Ustalając początek biegu terminu zasiedzenia należy mieć na względzie, iż gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle dojść do zasiedzenia służebności, albowiem właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność. Nie jest przy tym możliwe skrócenie terminu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności na podstawie art. 10 ustawy z 1990 r. o zmianie ustawy - kodeks cywilny w zw. z art. 292 zd. 2 k.c. o okres korzystania z urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej przez przedsiębiorstwo państwowe w czasie, gdy nieruchomość, na której znajdowały się te urządzenia była przedmiotem własności państwowej. (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09). Powyższe zastrzeżenie jest o tyle istotne, iż odnośnie działek nr (...) objętych księgą wieczystą Kw nr (...) Skarb Państwa wyzbył się ich własności w dniu 8 lipca 1980 r., odnośnie działki nr (...) objętej Kw nr (...) w dniu 19 czerwca 1973 r., zaś odnośnie działki nr (...) objętej Kw nr (...) w dniu 9 listopada 1976 r. Tym samym co do przedmiotowych działek bieg zasiedzenia mógł rozpocząć się dopiero w w/w datach, kiedy to nieruchomości utraciły charakter nieruchomości państwowych.

Dokonując jurydycznej syntezy powyższych rozważań, przyjmując dobrą wiarę po stronie uczestnika postępowania, a w konsekwencji 20 - letni termin zasiedzenia przedmiotowego prawa, stwierdzić należy, iż nabył on przez zasiedzenie służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu w zakresie działki nr (...) z dniem 08 lipca 2000 r., w zakresie działki nr (...) z dniem 19 czerwca 1993 r., działki nr (...) z dniem 9 listopada 1996 r., zaś działek nr (...) z dniem 01 stycznia 1967 r. (w oparciu o przepisy dekretu z dnia 11 października 1946 r. Prawo rzeczowe oraz art. XLI § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. przepisy wprowadzające kodeks cywilny).

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga, iż na nawet przy przyjęciu w rozpoznawanym przypadku koniczności upływu dłuższego tj. 30 - letniego terminu zasiedzenia, stwierdzić należy upływ również tegoż okresu.

Reasumując poczynione rozważania, z uwagi na przysługujący uczestnikowi postępowania tytuł do korzystania z nieruchomości tj. ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności

przesyłu, złożony w sprawie wniosek o ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu jako niezasadny podlega oddaleniu.

Z uwagi na sprzeczne interesy stron, o kosztach postępowania orzeczono na podstawie przepisu art. 520 § 2 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz uczestnika postępowania kwotę składa się wynagrodzenie pełnomocnika w stawce podstawowej w kwocie 240,00 zł, ustalone na podstawie § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.) oraz opłata skarbową od udzielonego w sprawie pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

Mając na względzie powołane okoliczności, na podstawie wskazanych przepisów, orzeczono jak w sentencji postanowienia.